

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
а: місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми виреші: а не возьмеш милоста і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дзюбровського (Хорунщина). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Будучина Росії.

Відомий автор знаменитого діла «Die Zukunft Russlands» Рудольф Мартін помістив недавно в N. fr. Presse свої погляди, котрі тут в головній основі задля їх ваги в сучасній хвилі передаємо:

Недавно сказав гр. Вітте до одного дневникаря: «Нема Рентгенівських лучів, котрі були би доволі сильні, щоби пробити непроглядну мрак, якою повита будучина Росії». З сим поглядом будшого міністра-президента російської держави згоджують ся его прихильники і противники в Росії і поза її границями. Так загально всі думають. Але колиб я був тої самої думки, пише правит. радник Мартін, то залишив би був перед кількома місяцями виданє книжки п. з. «Будучина Росії».

Будучина Росії не є темна, она є яснійша як день. В усіх важних питаннях єсть будучина Росії не лише на роки, але на десятилітя невідмінно прояснена. Труднійше предсказати будучину Австро-Угорщини або Німеччини на десятилітя, як будучину Росії. Велике число дипломатів, політиків і генералів усіх країв, котрі вважали неімовірною в осені 1903 р. війну між Росією а Японцями а в лютім 1904 р. після вибуху в йни вірили в побіду Росії, і нині не можуть вказати, як уложать ся відносно в Росії в найблизших десятилітях.

Для розумних впрочім і бистрих людей є російське питанє незрозуміле, позаяк немають належного знаня про земельне господарство в Росії. Видаток з гектара російської землі не буде пересічно і за 10 років більший, як нині. Протягом 10 років не помножить ся шкільна просвіта і капітал російского хлібороба. Після всякої імзвірности однак в слідуєчій десятиліттю російської революції зменшить ся вложений в російське господарство капітал паслідком хліборобської ворохобні, коли тимчасом населенє збільшає ся безнастанно. Для того в 10. роках дасть ся голод в Росії ще більше відчути. Російська революція буде отже за десять років сильнійша як тепер.

Перед розлуценєм думи вижидав весь світ кінця революції. Всі сподівали ся, що цар покличе міністерство з членів думи, а в міністерстві зложеним з заступників народу добачили всі кінця російської революції. В найблизших місяцях і роках буде світ вижидати спасеня Росії від народного міністерства. Чиж ніколи не настане міністерство відповідне волі народу.

Настане так певно, як настало з почивом французської революції. Чиж Людовик XVI. не був приневолений овладію Бастилі покликати улюбленого Некера? Чи людовик XVI. опирав ся в слідуєчих роках покликати тих міністрів, котрих вимагала воля народу? Нині ще не можна знати, які мужі утворять ко-

лись міністерство думи, а всеж можна легко предсказати їх діла і поступованє.

Спитаємо ся передовсім, чого міністерство думи не зможе. Хоч би як розумні і справні були поодинокі члени сего міністерства, то ніхто з них не буде чудотворцем. Тим то і таке міністерство не зуміє річного видатку збіжа з одного гектара російської землі, що нині виносить лише 500 кільограмів, піднести на 1600 кілг і тим на рівні поставити з видатком річним німецької землі. Міністерство не зможе тих 80% дорослих селян в Росії, нині неписьменних, навчити через ніч сеї штуки. Хоч би сі міністри були справдешними геніями в зятяганю позичок, перед котрими зблідла би звезда такого Некера і Віттого, то всеж таки не зуміють довести до зятягненя за границю позички 100 мільярдів марок, яких російське господарство конечно потребує, щоби перейти до інтензивного німецького господарства. Ліберальне російське міністерство так само не зуміє як ліберальне французське міністерство в 1789 вигнати з війська революційного духа.

Вже в пернім моім ділі, пише Р. Мартін, «Будучина Росії і Япанії», виданім 22. серпня 1905, звернув я бачність на се, що доперва скликанє парламенту, отже установленє центрального органу революції, дасть війську нагоду до повстаня проти Корони. Від скликаня думи 10. мая 1906. р. революційний дух в російськім війську значно розширив ся. Міні-

Українська періодична преса.

Минуло пів року з того часу, як почала в нас на Україні існувати українська періодична преса. — пише «Гром. Думка» в своїм фейлетоні. Цікаво поглянуть, в якому опинилась становищі, яким пішло шляхом наше періодичне письменство за цей час свого існуваня.

Після маніфесту 17. жовтня (октяб-ря), коли в російській державі, в цій «великій тюрмі всіх народів», можна стало говорити про власні потреби і болячки на рідній мові, зараз же зявило ся українське періодичне письменство.

Першою ластівкою була селянська газета «Хлібороб», що почав видавати в Лубнях д. Микола Шемет «явочним порядком». Народньою мовою ця газета росповідала, рахуючи на селян-читачів,

про теперішні події та зявища Росії. Найбільшу увагу «Хлібороб» звертав на життя українського села. Газета подавала постанови волосних сходів, селянських громад що до землі, до народньої освіти, до Установчої Ради і т. и.

Далі газета постановила собі метою провадити ідею українського селянського зїзду в Києві, і задля цього, починаючи з ч. 3. друкувала відозви та статі до селян. Виходячи в програмі української народньої партії, «Хлібороб» докладно виясняв національне питання (наприклад в ч. 5. статя В. К. «Як залагодити справи народів російської держави?». Газета ця придбала була вже чимало читачів серед селян, і мала успіх на селі, але на ч. 5 її було заборонено.

Починаючи з 31. грудня почала виходити наша газета, («Гром. Думка») а з 5. січня нормально став виходити в Полтаві щотижневий часопис «Рідний Край».

Виходячи що-тижня, «Рідний Край»,

містять окрім тижневого огляду політичного життя України та Росії, досить цікаві для народу статі, присвячені національно-культурним питанням: про культурно-просвітні товариства, про українську школу і т. и. Г. Коваленко в цілому ряді статів викладав популярну історію України. В перших числах містив ся огляд українського письменства за минулий рік. В часи виборів до державної думи містили ся статі про думу, про кандидатів до неї.

Дякуючи тому, що в Полтаві не було військового стану, коли до «вільного друкованого слова» простягають ся руки і поліції, і військового начальства, і цензорів, редакция «Рідного Краю» мала змогу більш рішуче висловляти ся з приводу сучасних кривавих подій.

Але останніми часами помічаєть ся в «Рідному Краю», якась млявість. Це велика шкода задля самої газети, бо вона проклала вже собі шлях на села.

Починаючи з 23. лютого (феврала),

стерство думи не значить нічого іншого як відорване армії від дому Романових. Ліберальне міністерство французьке в рр. 1789 і 1790 перевело спасенну реформу для французького господарства розділом просторих земель коронних, шляхотських і церковних поміж хліборобів. Розділ землі був тоді підвалиною інтензивнішого господарства. В нинішній Росії означає розділ землі належної образованій, сильній капіталом великій посілости поміж неосвічених, убогих хліборобів, занепад хліборобської культури. Російському хліборобови не так треба землі, як більше просвіти і капіталу. Одного і другого не може дати міністерство думи, оно не може екстензивної російської господарки в однім десятиліттю перемінити в інтензивне.

Якіж будуть позитивні діла міністерства думи? Позаяк не може инакше помножити доходів зворушеного революцією краю, то буде приневолене се так зробити, як французьке міністерство, фабрикацією паперових грошей. Підчас французької революції було в обігу не менше як 45 мільярдів франків асигнаціями в р. 1796. Се відповідало інтересови французької республіки оплачувати процента державного довгу банкнотами, позаяк майже всі вірителі держави були Французи і виступали проти цілковитої застанови оплат процентів.

Але позаяк $\frac{3}{4}$ російського довгу державного находить ся за границею, то се єсть більше в інтересі російської держави, заздальгідь застановити зовсім оплати процентів, як вдоволяти ся половичними мірами. Дперва державним банкрутством з довгів зовсім визволена Росія, найде у великих розмірах знов кредит за границею. Міністерство думи так само як ліберальне міністерство у Франції буде яко заступник народної волі видавати щораз острійші розпорядки проти поваг давньої царської держави. Оно потягне до одвічальности урядників, губернаторів, генералів, дворяків, котрі гнобили і визискували нарід. Міністерство думи буде щораз більше виконуючим органом думи і царської волі. В міру того, буде занепадати могутність корони. В кількох роках Росія стане видівнею ціл-

ковитої анархії і влади тероризму, як се переживала Франція в 1793 і 1794 р.

Суперечности, на яких опирає ся російська революція, є далеко більші, як суперечности, що викликали французьку революцію. У Франції не було зовсім суперечностей раси, народности і релігії. Суперечність між селянством а міщанством у Франції не була приблизно так велика як тепер в Росії. Коли півазійський православний мужик ледво осягнув культурний ступінь передреволюційного французького селянина, у всіх західних краях Росії, від Лодзі аж по Владивосток, від Петербурга аж по Тифліс дає ся відчувати могутна рука свідомої цілі межинародної соціальної демокрації. Коли Наполеон Бонапарте 15. грудня 1799 р. заявив: „Революція скінчила ся“, тоді хліборобські відносини Франції поправили ся, а причини революції уступили. За 10 літ однак в Росії аграрні причини революції не лише збільшать ся супроти нинішних, але також і засоби збільшать ся, якими піддержує соціальна демокрація революцію в Росії і їй пособляє. Небувале в Росії спільне ділане неосвіченого мужика з межинародною річю річно зростаючою соціальною демокрацією запевняє тривкість російської революції на десятки літ.

Західна Європа интересована в російській революції долею російського державного довгу і російських границь. В переднім слові до мого в марці 1906 року виданого діла „Будучина Росії“ я вже предсказав, що російська 4-процентова рента з р. 1902, що тоді стояла на 84 на берлінській біржі, спаде небагом на 70 і 60. Дня 19. липця 1906 спала она в Берліні на 74. Дуже імовірно, що ще протягом 1906 року спаде на 65, а в 1907 понизше 50. Се незвичайно неімовірно, щоби Росія могла ще оден рік правильно платити процента і можна се уважати певною річю, що за три роки зовсім застановить оплату процентів. Для Німеччини, де на $3\frac{1}{2}$ мільярдів марок находить ся російської державної ренти і російських залізничних паперів, буде се вельми болючо.

в Могильові-Подільському почав виходити також що тижня часопис «Світова Зирньця», який існує й до цього часу. Ця газета намагаєть ся навчити селян, як треба «по божому» жити. Безперечно, що жити треба «по божому», і проти цього не можна булоб нічого й закинути, як би й справді «Світова Зирньця» навчала того спасеного життя. Мало не кожне число складаєть ся на пів з проповідів, як жити «по божому», і цей «божеський» напрям відбиваєть ся також і на політичних статях письменників з «Світової Зирньці», серед яких найбільше «балакає» з своїми читачами балакучий д. Сусіда. Як і треба було сподівати ся, особливо «по божественному» забалакала «Світова Зирньця» з приводу земельної реформи, яку почала провадити дума. Тут уже «Світова Зирньця» мало-мало не переказувала також «божественних» думок з «Кієвлянина». Одночасно з «насадженієм християнства», «Світова Зир-

ньця» прищеплює серед селянства думку справжнього, зразкового хліборобства, як, наприклад, у Швейцарії, і різними способами «травос'янія» то що, видко, хоче побільшити достатки безземельних селян. Тут є розмова і про дорогих коний (навіть портрети коня), і про якусь надзвичайну картоплю і т. и., і про все, що заводили вже у себе «культурні» народи.

Видко, що письменники з «Світової Зирньці», маючи чималі маєтки, забули, що селянинові з його $\frac{1}{2}$ десятиною нема за що купити навіть поганеньку конячину, а не то що заводського коня.. Та й на віщо їм про те балакати? Вони хотять «по божому» жити, а коли «по божому», то кожний мусить бути задоволений з того, що йому випало з божої ласки, чи там 1000 десятин, чи пів десятини...

(Дальше буде).

Анархия в Польщі.

Кровава борба, яку підняли польські та жидівські соціялісти против московського правительства не обмежила ся на Варшаву, а рівночасно, в пам'ятну «кровоаву середу» кинено бомби і устроєно польованє на поліціантів також в інших містах польского Королівства. Та здає ся, що поліція і військо тепер одержали иншу інструкцію, бо коли перше можна було читати, що упало стілько а стілько вояків чи стійкових, а справці правильно утікали безкарно, то тепер військо стріляє без пардону до домів зза котрих поповнено замах і до публіки за котрою скриваючись утікають злочинці. Тим способом даєть ся витолкувати велике число убитих і ранених людей, по більшій часті зовсім невинних і przypadково найшовших ся в місци катастрофи.

В Лодзі кинено в середу три бомби до 3-го циркулу поліційного Будинок циркулу станув в полуміни. На місті чути було безнастанну стрілянину. Ранено 3 стійкових 1 вояка і 1 козака.

Військо дало сальву, є багато убитих і ранених. Трамваї і дорожки перестали були курсовати. Склепи і доми позамикано, місто опанувала паніка. Дперва по 7-мій годині привернено рух трамваїв арештовано поверх 100 осіб. — У Вроцлавку убито поліцмайстра Мироновича і начальника земської сторожи Петрова. — В Радомлю кинено до циркулу бомбу, яка знищила приватне мешканє і убила дитину.

В четвер і слідуючі дни повторили ся в Варшаві замахы бомбами і бровнінгами. Богато осіб убито і поранено. В місті панує паніка. Хто тільки може, втікає за границю. Театрам наказано кінчити представляє перед 10-тою годинною. В виду сего фреквенція дуже упала. Рух в місті завмерас. Шпиталі переповнені, а лікарі не можуть дати собі ради, так що навіть тяжко ранених не приймають вже до лічниць. Вкінци постановили революціоністи укоронувати своє кроваве діло замахом на найвисшого керманича московского правління і кинули бомбу на варшавского генерал-губернатора Скальона.

Коли генерал-губернатор — доносить телеграма—зараз по 4 годині пополудни переїздив через ул. Наколиньску, кинено під єго повозку три бомби. Одна з тих бомб не вибухнула. Дві инші поранили кількох козаків з конвою генерал-губернатора. Самому Скаллонови не стало ся нічо.

Сі події зробили велике вражінє в цілій Росії. В Царскім Селі зложено рапорт цареві про ті замахы. Петербурска праса присвячує вступні статі тим масовим убійствам і констатують безсильність правительственных органів і брак одноцільної, сильної власти. «Новое время» замістило статю одного офіціра, в якій він домагає ся отвертої борби против польської суспільности, яка охоронює справців тих замахів т. є польских жидів.

Коли по містах революціоністи проливають кров і мішають спокій, то по

селах сіють крамолу сектары т. з. Маріявіти, яких число має доходити вже мільона, а які віддаючи божу честь своїй «матечці», панні Козловській, намагають ся силою відобрати для себе костели і парохияльні доми в тих парохиях, де они становлять більшість. З тої причини приходять часто до отвертих бінок, а ще частійше до скритих засідок і підпалів.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. Еміліяна, Леонтия; римо-кат. Ісавни Фрем. — В середу: руско-кат. Матія апост.; римо кат. Філіберта, Тим.

— **В день цісарских уродин** склали на руки Намісника рускі товариства своїжеланя. — Між Русинами, запрошеними на галевий обід пропущено в попереднім числі случайно Вор. о. мітрата А. Блещкого і радника двора Зубрицкого.

— **Руский театр в Скалаті** дасть лише одно представленє дня 22. с. м. (серєда). Представить ся «Суста» комедия в 4 діях Карпенка Карого. — Початок о год. 7. вечер. Білети від тепер продає реставрація Тенненбаума.

— **Послїдній репертуар руского театру в Підволочиснах:** ві втерник дня 21. серпня «Катерина», опера в 3 діях Аркаса; в четєр дня 23. серпня бенєфіє театральної Дружини; в суботу 25 серпня другий раз «Галка», опера в 4 діях Монюшки. Цїни місць звичайні; в неділю 26 послїдне пращальне представленє: «Мартин Боруля», комедия в 5 діях Карпенка Карого.

Дня 27. серпня переїздить театр до Бережан.

— **Ткацка школа для дївчат.** П. Февронія Белегорска, учит. в Радівцях отвирє в Радівцях дня 5. вересня б. р. субвенціоновану краєм приватну школу, яка має на цілі виобразованє дївчат в ткацкїм домашнім промыслї. В сїй ткацкїй школі будуть відбувати ся що року два курси, які будуть тривати по пять місяців. Науку уділює ся безплатно. Дївчата, які хотять брати уділ в тїм курсї, мають в справі приєму звертати ся прямо до п. Февронїї Белегорської, учительки в Радівцях (Woitinellerstrasse ч. 60) (Здало би ся подумати о тїм, щоби нашим дївчатам уможливити побиранє науки в тїм одинокім, а так пожиточнім заведеню. — *Ред. Русл.*)

— **Вїсти з України.** В Київї дня 15. с. м. у 3 год. на Марїєско Благовїщенській вул. в будинку ч. 73 поліция хотїла арештувати Єрмакова, товариша Рудановського, якого арештувала на Басарабці. Коли поліция прибула і почала стукати в двері, то звідтїль вистрілено 4 рази і через вікно викинено бомбу, од вибуху якої потріскались в будинку вікна. Через вікно з 2 поверху Єрмаков вискочив в сад і забїг у сад на Жилианській ул. ч. 62 і там двїчі вистрелив собі в груди. Коли поліция найшла його, то він був уже мертвий. Коло будинку ч. 73 позбиралось багато народу і поліції. В квартирі знайдено «нєлегальну» літературу і з пуд друкарських літерів. — В черкаському повіті, під Городищем, якісь люде хотїли були пограбувати пошту, але почтовий чиновник почав стрїляти і розїгнав їх. — В селї Гришинї бахмутського повіту на ярмарку виїшов якийсь заколот. Було військо, але вбитих нема. Ярмарок через заколот розїхався. — У верхньодніпровському, в олександрівському і в катеринославському повітах селяни не хочуть вибирати виборних у землеустроїтельні комісії. — В Харковї багато трусів і арештів. Між иншими арештовано земського робїтника Граматчикова, в земській книгариї арештовано Бермана. — В Павлоградї, в Маріуполї та й по всїх городах, у Катеринославщинї кїлька ніч в ряд трусять і арештовують. Взянів уже нікуди містити, бо і в тюрмі, і в участках повно. В Таганрозї теж труси й арешти. — Біля

містечка Іванівки, славяносербського повіту, селяни руйнують поміщицькі економїї. З Луганську туди поїхали козакі. — В київському повіті в Людвинівській економїї поміщика Боярського збирали хлїб рештанги, а тепер селяни вночі приїдають, забирають хлїб і везуть до себе в двори. Полїция ходила по дворах трусити, але економїя пізнала своє жито тільки в одного такого вбогого селянина, що в його свого анї стебла немає. Жито забрано а селянина арештовано. — На межї змієвського та харківського повіта селяни вбили поміщика Кочубея, що був при тому, як міряно землю селянки Терентьєвої. Селяне побили Терентьєву і прогнали землемїра, кажучи, що за ту землю ще йде суперечка. Кочубей оступився за Терентьєву і стрельнув з револьвера. Тодї селяне вбили його. Кочубей ранїше був секретарем у судебній палатї. — Полтавський комітет української соціал демократичної партї випустив відозву українською мовою під заголовком: «Нові панські заходи», — про землеустроїтельні комісії. — Новобранців сього року буде взято в Київщини 17 382; в Волинї 13.372; в Подїлля 14.284; в Полтавщини 23.232; в Чернігівщини 10.308; в Катеринославщини 8.939. — Цими днями полтавській адміністрації подано буде на затверженя проєкт статуту «Товариства українських демократів». — Видання газети «Полтавський Вїстник» перейшла до «союзу истинно-русскихъ людей». — В Карновцї, могилївского уїзда арештовано приїздного агїтатора за розповсюднюванє нєлегальної лектури і агїтацію між селянами. — В селї Березівцї селяни не хотять робити, як давнїше по 30 коп. за день; поміщик не хоче поступити з платнею, хотїя хлїб пропадає на пни. — В містечку Чернівцях і околицї — як пише «Подолїя» — розпущене державної думи роздратувало сїльске населенє, яке від неї надїялось порїшеня аграрного питаня. Тепер переважна часть селян не вірять в полішенє свого положеня і з жадою приймає брошури і прокламації антиправительственного змісту, розкидуванї в великім числі агїтаторами. — В Навївцях, каменецкого уїзду розлїлено вночі 10. с. м. завзяв виборских послів.

— **Революціонїсти а чорносотенцї.** Редакція «Почаевского Листка» одержала від революційного комітету ось яке письмо: «Віддїл волнського комітету партїї соціал-революціонерів, прослїдивши чорносотенну діяльність, ведену бандою дармозїдних мовачів і решта клерикальної голоти в своїм хуліганскім видавництві «Почаевській Листокъ» на своїй приготовній, частинній нарадї дня 29. липня постановив: В виду збільшеної в послїднім часї агїтаційної діяльності «Почаевского Листка», зміреної против свободолобного руху і розжеврїючої національну ненависть, подати Пачаївській лаврі осторогу, що коли она буде чорносотеньствувати, то віддїл комітету буде примушений вислати своїх членів на се, щоби бомбами розвалити поміщенє редакції і винищити всїх лиходїйних письмаків. Секретар волнського віддїлу комітету партїї соціал-революціонерів». — На се редакція «Поч. Лист.» видрукувала слїдуючу відповідь: «Дїло наше справедливе і ми не відступимо від него. За віру, за царя і за православне християнство будемо стояти всіма силами. Ліпше нам не жити, — чим бачити віру — поругану, народ — обманеним і покріпощеним, православне царство — поневоленим і розрушеним. Віримо в правосудного Бога і в торжество Его правди. Памятаємо на послїдний суд Его більше грізний, чим всякі застрашувала їзза угла. Редактор арх. Виталїй». — Коли на сїм не стане, то дальший хїд сеї кореспонденції може бутє дуже страшний...

— **Станислав Шаховский** звичайний профєсор римского права і доцент приватного права французского помер вчера в 68 році життя. Покійний родив ся під Варшавою і укінчив там середні школи, а відтак студював в Парижі і Гайдельбергу, звідки пішов до повстаня в р. 1863. По упадку повстаня повернув до Парижа і там осягнув в р. 1872 докторат прав і

яко такий вступив на охотника до французких полків у французско-прускїй війні. За се одержав французске горожанство. В р. 1872 приїхав до Галичини, де осягнув в р. 1877 нострифікацію докторского диплому і veniam legendi на львівскім університетї яко приватний доцент римского права а в р. 1880 яко доцент цивільного права французского. Дперва в р. 1888 одержав титул і характер надзвичайного профєсора, а вкінци перед кїлькама роками іменовано его звичайним профєсором римского права. Яко публіцист був єще у Франції співредактором французского правничого видавництва, а тут співредактором рїзних наукових і популярних польских видавництв. Его чистий характер і прихильність до молодїжи оставили щирий жалє і гарну память по нїм. Похорони відбудуть ся в понедїлок о год. 4 пополудни з дому ч. 2 пл. Бернардиньска.

— **Дрібні вїсти.** Цїсар надав Андрїєви Матїєсови двірникови в Ростоках на Буковинї срібвий хрест заслуги із короною. П. Матїєс, будучи з погляду своїх властей бєздоганим начальником громади, бере також живий уділ в нашїм житю політичнім вишницкого пов. і є членом томошних руско-народних товариств. — Вежа ясногуска в Ченстоховї, що тому 6 років згорїла, вже відбудована. Дня 15. с. м. відбуло ся єї посвяченє. — В Християнїї ходить чутка, що сегорїчна мирова нагорода Нобля припаде президентови спол. держав Розвельтові за его ініціативу до трактату в Порсмєс та за дипломатичне становище, яке заняли Спол. Держави на конференції в Альжєсірас. Признанє нагород наступить в грудни. — На виставу худоби в Букарєштї, яка розпїчне ся між 10. а 15. жовтнем і тривати ме 5 днів повезуть із Буковини около 50 коний і 60 до 80 штук рогатої худоби. — Дня 9. с. м. вмерло в Раранчу на Буковинї двоє дїтий Костина Мельничука в віці 7 і 8 лїт, які наїли ся утрїйних грибів. — В Шипивцях вмерло від 9. до 12. с. м. в наслїдок затровєня грибами ціла родина господаря Йосифа Луцяка, зложена із его жінки матери і двоїх дїтий. Останний умер по важких муках таки сам господар. — Конгрєс сполучених держав ухвалив получить землі Оклягома і територію Індїян і піднести їх до ряду «стану Оклягома». Через се американьска фляга Сполучених Держав зискає сорок шєсту звїзду. — Вшехпольского тромтадрата Владислава Аксєнтовича, редактора «Gazet-i kołomyjsk-oї» побив тамошний адвокат і презєс «Sokoł-a» др. Гачевский. Ось якою симпатїєю тішать ся гакатисти навіть між своїми. — В Петербурзі українська дружина Д. А. Гайдамаки дає вистави в театрі «Неметти». Найвизначнїшою артисткою дружини є п-ні Шостаковска, яка двигє так драматичний, як і сьпівний репертоар. — В містечку Проскурівї по представленю української дружини дир. Приходька крикнув якийсь чиновник «далої жидоф!» Публика заметушилась, а відтак зажадала від присутного комісаря арештованя провокатора. Комісар відставив п'яньєного чиновника в участок і представленє могло скінчити ся спокійно. — Іван Яворский, б. Василянн, б. директор гімназїї в Бучачу, який в послїднім часї подорожував по Італїї, Швайцарїї і Тироли, загинув, як се телеграфують з Інсбрука. Яворский мав при собі більшу суму гроший. Дотеперїшні дождженя властей підтримують припущенє, що збув ся в сїм случаю злочин.

Телеграми

з дня 20. серпня 1906.

Новий Йорк. Землетрясенє, яке навістило місто Вальпараїзо в четєр о год. 8 вечером, заскочило так несподївано мешканців, що сотки їх згинуло під валячим ся румовищем домів. Зараз по першїм потрясеню вибухнули пожари і велике число людий згинуло в полумїнях. Настала страшна панїка. Всяка ко-

мунікація устала. Мешканці позбавлені даху, утікають на кораблях.

(Вальпараїзо є столицею одноім'яної республіки з 200.000 населенням, лежить на західній побережжю південної Америки і процвітало знатною торгівлею і промислом).

Сан Яго де Хіле. (Бюро Райтера). Від 40 годин місто зовсім відтате від світа. Телеграфічні повідомлення з Вальпараїзо перервані. Післанець, який на коні дістався до Квілопо, телеграфує, що число убитих оцінюють на 500 і що велика частина міста стоїть в полум'ї. Землетрясення в Сан Яго повторюєся разуром.

Тифліс. Вироком окружного військового суду в Дершлягарі засуджено одного підфіцера і чотирох рядових за оружане повстання і убито полковника самурського полку і кількох офіцерів на кару смерті через розстріляння. Вирок виконано зараз.

Ревль. Воєнний трибунал в справі бунту на кружляку «Пам'ять Азова» видав 18 вироків смерті, 12 засудив на примусові доживотні роботи, 6 на 10 літ в'язниці, 13 на перенесення до карних батальйонів і часової в'язниці, 15 дисциплінарних засудів, 34 увільнення, а 3 цивільні особи віддано властям до укарання. Вирок смерті на 18 моряках виконано в суботу.

Кронштат. Воєнний суд засудив в суботу 10 учасників оружаного бунту на смерть, 122 на примусову каторгу, а 15 обжалованих увільнив.

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Письма о Теофана Глинського до Володимира Барвіньського.

(Дальше).

II.

Легкий спосіб сплачення податку ґрунтового і інших датків (на видатки громадаки, на школу і тим подібних), а властиве легкий спосіб для посідателів землі, увільнити ся раз на завсе від плачення податку ґрунтового і інших датків.

Правда щоби то було дуже добре для мужиків, селян і всіх посідателів землі, елиби жадної дачки від тої землі, поля, ґрунту не платили?! Баба! скаже не оден, и панщина від поля вже неробив и ще податок не меш платити? то будеш але паном цілою губою! вже атаман, вокомон, писар паньскій несміє прийти тобі під хату, и кликати на панщину, хіба за заплату, а ще не буде приходити десятник або присьезний аби нести дачку, то вжеж нема що и казати щоби се було раз як кажуть мужикови добре на світі! Бож то тепер найбільше нужди межі хліборобами за дачку податків, не питають на тоє же ся на поли неуродило, або немавєс чим в час виорати, небуло чим засіяти, або через слабість, недугу, неможна було поле обробити, з него позбирати, або мороз пошкодив, град витовк, худоба здобтала знівечила, або ворог забрав и тоє що ся трохи уродило, и ти не збереш и тилько з твого поля, щоби тим хоть до нового пережити — ніхто за тоє не питає — а за дачку питають и тьегнут остатне з хати — прийде речинец мусиш дати, бери з під землі а давай! а ні то тьєгнут заєквеструють, зліцтуют до остатного.

Того би всего не було, якби сьє удало скасувати податок ґрунтовый, а можна знайти на тоє спосіб. Як сьє знайшов спосіб на скасування панщини; так сьє знайде и на скасування податку ґрунтового — и то легкий спосіб.

Аби сьє посідателі землі увільнити могли від податку ґрунтового, потребуют з того свого поля що посідають відділити такий кавалок, з котрогоби пожиток вистарчив на оплату податку за все поле — и нехай той кавалок поля відступит кому під варунком аби всю дачку за него платив, а тогди буде сам цілком вільний и буде мати спокій. На примір: має хто 10 моргів поля и платит від них рочне 50 зр. з додатками. Еслиж би з тих 10 моргів відступив кому 1 морг за 10 зр. на рік и сказав му так: Я відступаю тобі

1 морг мого поля той а той кавалок за 10 зр. на рік, але я не буду брати від тебе тих 10 зр. во ти будеш давати за мене до каси податкової, бо я маю на рік тилько податку ґрунтового платити, але аби ти потримавши рік або кілька років той мій кавалок поля висаний и спустошений назад невіддав, а може енший кавалок ліпший хотів за него взяти у мене, то я го тобі відступаю на завсе, можеш го справьети и що схочеш з ним робити, лиш аби правильно за мое поле тих 10 зр. до каси податкової платив. Если ся хто прийме того, тай вже готова згода, готовий и спосіб увільнити сьє від плачення дачки.

Таку умову найлучше в правительством краввим зробити, а обі сторони, так посідателі землі, як и правительство, дуже много би на тім позвскали. Посідателі землі мали би тую користь, щоби не потребували своїх плодів збувати в найнегоднішим для себе часі, а нерва на пів дармо.

Правительство же мало би спокій з податками. Не потребувало би посилати егзекуції, секвеструвати, ліцитувати и так дражнити на протів себе людей — а при тім и тую неопіненну користь, щоби весь податок ґрунтовый наперед и з гори мало би в касі зложений — якби ті відступлені кавалки поля в ваєм давало, бо звикле за наймене поле з гори платит ся.

З того показала би сьє потреба ґрунта и поля зкомасувати — до купи позбавити. Бо завневе щоби ані правительство, ані ніхто приватний не хотів би мати по 100 и більше кусників поля в однім селі, порозкиданих межі хлонскими, бо би их ані добре справити, ані від шкоди устерегчи неможливим було, на примір: € в селі 100—200 осад; кождей відступив би по кавалку поля свого, аби вільним би під податку, але ти кавалки небули би всі однакі. Бо оден має більше поля, другий менше; оден відступив 1 морг, другий, третий и десьятий може лии по пів, або чверть морга або ще менше — а кождей кавалок був би де єнде межі людзьми. Якеж би там того півморга зорати? аби неговити через край поля того властителя, що відступив той кавальчик, могло би прийти до сварки, правовая.

Аби тому заобігчи, треба всі тоти кавальчики до купи збити — що ся енакше зробити недало би, як через скомасованье всего поля.

Аже скомасованье поля є вже досвідчений и повшехне узнаний спосіб піднесеня добротиту селян, тож о тім розводити ся не потребує.

Хочу ту лише звернути увагу на тоє, же при такім скомасованю поля, дасть ся дуже легко и на заклади виховавчи поле відділити. Если кождей посідателю поля лише по кілька сажнів відступив на вихованье своїх дітей а зробило сьє кільканацять або кількадесят моргів, призначених на заклади виховавчі — в трох відділах. — Перший для дітей до 6 років на взор Ферльовских — 2-га від 6 до 12 років, де би окрім науки читаня и писаня (окрім книжної науки) до господарских и ремісничих завятий вправляли ся — 3-тій для дітей від 12 до 18 року, з господарством взором, аби сьє практичне того вучити и потому свое господарство так само провадити знали.

Городниця 1. марта 1878.

Т. Г.
(Конець буде)

Colosseum
в пасажі Германів
при ул. Соляшній у Львові.
від 16. до 31. серпня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниця High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40, 9-30*
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
Рави рускої	7-50, 4-50
Станиславова	8-05
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
Любіня вел.	11-50* (13/5—16/9 в неділі і сьвята)
Яворова	8-18, 4-37
Янова	1-15 (1/5—30/9), 8-45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 9-25* (13/5—9/9)
Коломиї	10-05
Ряшева	10-35
Тухлі	3-45 (від 15/6 до 30/9)
Брухович	7-07, 3-25, 5-30, 8-20* (всі від 6/5 23/9 щоденно і 1-45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. сьвята)

На Підзамче.

Підволочиск	7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-16*
-------------	---------------------------------

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 1—*, 8-35, 2-45, 6-35* 8-25 10-05*
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*,
Яворова	6-55, 6—*
Янова	9-15 (1/5—30/9), 1-35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 3-14 (18/5—9/9).
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*
Самбора	8-55, 4-15, 10-51
Станиславова	9-10*
Белзця	10-45
Ряшева	4-05
Коломиї	3-40
Рави рускої	7-25*, 11-35*
Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/6) Хирова Ясла
Стрия	11-10*
Брухович	6-05, 2-28, 3-40, 6-26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12-40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. сьвята).

З Підзамча:

Підволочиск	6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.
-------------	-----------------------------------

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зьвязкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілєнь в міским бюр: п. к. державних землі в. пасаж Гавсмана ч. 9.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принймає до перехованя паперы партійні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістав в сталевій касі папірній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим оглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарадженя.

Пряписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

З друкарні В. А. Шняковського.